

УДК 316.772.2:654.19-043.2

Вікторія Галюк

РОНАЛЬД РЕЙГАН ЯК ПРИКЛАД ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА

Аналізується увесь життєвий шлях Рональда Рейгана, так би мовити, його шлях до звання одного з найбільш харизматичних американських президентів ХХ століття. Обґрунтовано висновок про його діяльність, як 40-го президента Сполучених Штатів Америки, виділено всі його успіхи та невдачі.

США, офіційно Сполучені Штати Америки, країна в Північній Америці, федеральна республіка яка складається з 50 штатів. Окрім 48 суміжних, які займають середні широти континенту, до складу США входять штат Аляска на північно-західній крайності Північної Америки та острівний штат Гаваї в середині Тихого океану. США - четверта за площею країна у світі (після Росії, Канади та Китаю). Столицею є штат Вашингтон, котрий одночасно має округ Колумбія, регіон федеральної столиці.

Метою була, перевірка загальної моделі ефективності лідера, яка включала в себе характеристику особистості лідера, весь його життєвий шлях, його харизму та ефективність. Зважаючи на існування в США двопартійної системи, я вирішила проаналізувати Рональда Рейгана, який був кандидатом від Республіканців.

Ключові слова. Лідер, харизма, харизматичне лідерство, лідерська поведінка, Рональд Рейган, США.

Рональд Рейган (1911-2004), колишній актор і губернатор Каліфорнії [13]. 40-й Президент Сполучених Штатів Америки, який був при владі з 1981 по 1989 рік. Його термін передбачав відновлення процвітання з метою досягнення “миру через силу” за кордоном [1].

Його часто називали “Великим комунікатором”, привітний Р. Рейган став популярним президентом, який був при владі два терміни. За час правління він скоротив податки, збільшив витрати на оборону, вів переговори з Радами щодо угоди про скорочення ядерної зброї. Також йому приписують допомогу в швидкому завершенні холодної війни. Р. Рейган, який пережив спробу вбивства у 1981 році, помер у віці 93 років після боротьби з хворобою Альцгеймера [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми, засвідчує їх переважно контекстуальну спрямованість. Так, різні закордонні видання, а саме: History [13], The White House [1], Biography [14], Britannica [15], UVA Miller Center [8], The New York Times [9] та інші допомогли нам дослідити біографію Рональда Рейгана, Фелісія С. Ц. Гуден [5] та інші допомогли проаналізувати, які саме риси характеру та дії дали нам змогу називати його харизматичним.

Рональд Вілсон Рейган народився 6 лютого 1911 року в Тампіко, штат Іллінойс, у родині Джона Едварда "Джека" Рейгана та Неллі Вілсон Рейган [14]. Він був другою дитиною в сім'ї. Батько прозвав його "голландцем", сказавши, що він схожий на "товстого маленького голландця". Після декількох років частих переїздів з міста до міста, через алкоголізм Джека Рейгана, все ж у 1920 році вони оселилися в Діксоні, штат Іллінойс. Незважаючи на те, що сім'я була близькою до злиднів, через проблеми із алкоголем батькові важко було знайти роботу, Рейгану старшому все ж вдалося відкрити взуттєвий магазин. Згодом Рональд згадував про своє дитинство в Діксоні, як про найщасливіший період його життя [15].

У 1928 році Р. Рейган закінчив середню школу в Діксоні, де був президентом спортивного та студентського корпусу, часто виступав на шкільних п'єсах [13]. Під час

літніх канікул він працював рятувальником на місцевому пляжі на річці Рок, де за 7 років врятував 77 життів. Протягом усього життя Рейган згадував ці роки і залишався вірним ідеї асоціювання себе з героєм. Річка Рок, як зазначив біограф Рейгана Едмунд Морріс, була "центральним символом його молодості" [4].

Жоден з членів сім'ї Рейганів не мав вищої освіти, проте молодому Рональду все ж вдалося вступити до Eureka College, недалеко від Пеорії. Під час навчання він працював на багатьох роботах, часто відправляв гроші батькам і заохочував брата вступити до коледжу, де вчився сам [8]. Рональд завжди пишався тим, що ані його сім'я, ані він сам навіть у найскрутніші часи не користувалися ніякими видами соціальної допомоги (пільгами). А пізніше він негативно ставився до тих, хто «намагався сидіти на шиї» у федерального уряду чи влади [24].

Рональд Рейган був байдужим студентом; він навчався на економічному факультеті та отримував переважно трійки [8]. На той час для нього більш цікавою була позакласова активність: футбол та театральний гурток. Через ріст популярності, на останньому курсі його було вибрано президентом класу. Отримавши в 1932 році ступінь бакалавра економіки та соціології, він вирішив зайнятися радіомовленням.

Якщо говорити про політичні погляди Р. Рейгана в ті часи, то можна сказати, що з дитинства він поглинав ліберально-демократичні думки свого батька, і після обрання в 1932 році Франкліна Рузвельта президентом, Рональд, став його великим шанувальником. Згодом Джек Рейган навіть почав працювати адміністратором в офісі New Deal, створеному в районі Діксона. Даний факт Р. Рейган продовжував цінувати навіть після того, як його політична думка про Рузвельта кардинально змінилася [15].

З народження Рональд Рейган був мрійником, його мрії завжди здавалися реальністю. Проте протягом усього життя люди глузували з нього. Незважаючи на те, що він був схожий на Адоніса, попри його лагідний голос, швидкий язик та світлу поведінку, ніхто не сприймав його як знакову людину. Здавалося, що його амбіції перевершували його можливості [9].

Перша робота Рейгана після коледжу була на станції WOC в Давенпорті, штат Айова, диктором радіо. Потім він став диктором спорту на станції WHO в Де-Мойн [17]. Рональд став популярним у всьому штаті завдяки своїм трансляціям бейсбольних ігор Chicago Cubs. Оскільки станція не могла дозволити собі відправити його на "Wrigley Field" у Чикаго, Рейган був змушений імпровізувати поточний рахунок в іграх на основі схематичних деталей, переданих через телетайп-машину.

У 1937 р. Рейган супроводжував Chicago Cubs до їхнього весняного тренувального табору в південній Каліфорнії, проте змушений був перервати поїзду, щоб спробувати свої сили в кіноакторській грі [15]. Саме у цьому році Р. Рейган пройшов проби у Warner Brothers і чотири роки грав у, так званих, B-movies.

Він продовжував грати у кіно, до того часу поки не пішов до армії, в період коли США приєдналися до участі у Другій світовій війні [17]. Після закінчення заочних військових курсів його включають до армійського резерву. Згодом він отримує лейтенантське звання та приписується до кавалерійському полку [31]. Коли почалася світова війна, він пішов служити в спеціальний підрозділ ВВС. Там знімали документальні та навчальні фільми. До кінця війни він мав в «багажі» близько 400 кінокартин [33].

Оскільки у Р. Рейган була короткозорість, на фронт його не допустили [23], але нести службу все одно довелося. Його відправили спершу в Сан-Франциско, потім до Нью-Йорку. До його обов'язків входила паперова робота, налагодження зв'язку між армією і громадськістю, а також контроль навантажень в портах [33].

У 1938 році, знімаючись у фільмі *Brother Rat*, Рейган заручився зі своєю партнеркою по знімальному майданчику Джейн Уїман. Пара одружилася в Голлівуді через два роки. У 1941 р. в них народилася дочка Морін, а у 1945 р. вони усиновили сина Майкла через кілька днів після його народження. Їхній шлюб було розірвано у 1948 році. Рональд Рейган став першим президентом, який розлучився [15].

Тим часом Рейган бере участь у SAG (Гільдія кіноакторів США) [16], де він був вражений не важливістю і масштабом проблем, що стояли перед цією профспілкою, а присутністю на зборах багатьох знайомих і популярних у Голлівуді осіб [34].

В другій половині 40-х в США відбувалося, так зване, «полювання на відьом», яке проводила Комісія конгресу США по розслідуванню антиамериканської діяльності, яку очолював сенатор Джозеф Маккарті. В ході цієї «війни» з лівими Рональд зайняв яскраво виражену антикомуністичну позицію [24]. «План комуністів стосовно Голлівуду, — стверджував Рейган, — був надзвичайно простий. Він полягав в тому, щоб заволодіти кінопромисловим бізнесом з метою створення колосальної всесвітньої пропагандистської бази» [29]. Р. Рейган навіть давав свідчення на відповідних слуханнях у Вашингтоні, існує також інформація, що він негласно співпрацював із ФБР в антикомуністичній боротьбі [24].

У 1947 році він був обраний президентом Гільдії кіноакторів США [16]. Вирішальним фактором у виборі його на цю посаду було те, що в голлівудських колах він усе ще продовжував вважатися лібералом, хоча можна вважати, що така думка склалася скоріше на основі його власних заяв про себе і свої погляди, чим у результаті яких-небудь конкретних дій з його боку [34]. Рейган з роками виступав все менше, більше приділяючи часу адміністративній діяльності [23]. На даній посаді від пробував до 1952 року.

У 1952 році Р. Рейган знову одружився, на цей раз, по його словах на любові усього його життя, Ненсі Девіс. У них було двоє дітей, Патрісія і Рональд-молодший [17].

У 1954 році, General Electric запропонував Р. Рейгану роботу ведучого провідного щотижневого телесеріалу компанії і виступаючого з корпоративними промовами [17]. Рональд сам писав тексти для виступів, часто вони мали політичну тональність, що давало змогу простежити ухил до республіканських поглядів [33]. У 1962 році його робота в компанії була раптово припинена (дирекція компанії підтримувала іншу політичну течію [33]) і Рональду довелося повернутися до виконання телевізійних і кінематографічних ролей [17].

Політична кар'єра Рональда Рейгана почалася саме із радіостанцій, адже майже всі свої програми він розпочинав з політичного огляду [23]. У 1962 р. Рейган оголосив себе республіканцем [24]. На загальнонаціональній політичній арені він з'являється в 1964 р, після виступу із доленосною промовою «Час обирати» на підтримку кандидата в президенти від Республіканської партії США Беррі Голдуотера [22]. Політичні погляди Рейгана, його харизма і промова справили величезне враження на каліфорнійських республіканців [31]. «Ми зрозуміли, що Рейган викладає позицію Голдвотера краще, ніж сам Голдвотер», охарактеризував цю промову лідер консерваторів віх Каліфорнії [29]. Після цього йому запропонували висунути свою кандидатуру на пост каліфорнійського губернатора [23].

Основною темою передвиборної кампанії Р. Рейгана було повернення нероб, що користуються соціальними програмами, на роботу, а також очищення від смуту університету Берклі, в якому проходили студентські антивоєнні протести та утворилися ультрарадикальні і інші опозиційні групи [31].

8 листопада 1966 р. Рейган здобув переконливу перемогу над Едмундом Брауном, отримавши перевагу майже в 1 млн. голосів. За Рональда проголосувало чимало каліфорнійських виборців, що належали навіть до тих верств населення (робітники, національно-етнічні групи), що до цього традиційно підтримували демократів. 3 січня 1967 р. Рональд Рейган у залі каліфорнійського Капітолія приніс урочисту присягу на посаду губернатора штату.

Протягом наступних восьми років будучи на посту губернатора (очолюючи найбільший і найрозвинутіший штат Америки, який за обсягами промислового виробництва випереджав уже тоді переважну більшість країн світу [29]), Рейган вносив значні зміни в систему соціального забезпечення і освіти Каліфорнії. У 1969 р. Р. Рейгана було обрано головою Республіканської асоціації губернаторів [3]. Зайнявши керівну посаду Рональд поставив перед собою ще вищі цілі – стати президент Сполучених Штатів Америки. Спочатку його спроби перемогти на виборах від республіканській партії виявилися безуспішними. Він пробував свої сили і програв на президентських гонках 1968 і 1976 років [16].

У 1970 р. його вибрали губернатором Каліфорнії вдруге [3]. На даній посаді Рональд Рейган залишався до 1975 року [18].

Після завершення другого терміну повноважень Рональд започаткував національну синдикувану програму коментарів по радіо та газетну колонку, провів велику кількість виступів перед громадською, діловою та політичною групою. У 1974-75 роках він був членом президентської комісії з розслідування діяльності ЦРУ [3].

У листопаді 1979 р. Рональд Рейган оголосив про намір висунення своєї кандидатури на посаду президента 1980 року [3]. Спроби Рейгана вступити на даний пост у 1968 р. і 1976 р. були безуспішними. Проте, уже через чотири роки після останньої спроби, він отримав схвалення партії та народу [26]. Йому вдалося перемогти на виборах, випередивши Джиммі Картера лише на 9% у всенародному голосуванні [17].

20 січня 1981 р. 69-річний Р. Рейган, який став, на той час, найстарішою людиною, яка коли-небудь була обрана на даний пост, приймає присягу на перший термін президенства [12]. Під час проголошення інавгураційної промови, в Ірані було звільнено із заручників 52 американських воєнних [31]. У своєму виступі, який Рональд написав самостійно, він звернувся до економічного нездужання країни, аргументуючи: «У цій нинішній кризі, уряд — не вирішення проблем, уряд і є проблема [12].

Рональд Рейган був обраний президентом на платформі, яка закликала "до нового консенсусу з усіма, хто поділяє спільність цінностей, втілених в таких словах, як: сім'я, робота, сусідство, світ і свобода". Він обіцяв боротися з комунізмом, зменшити роль уряду в економіці і відновити довіру нації до себе. Коли йому вдалося згуртувати націю, що підтримувала його порядок денний, він запозичив у Кнута Рокне рядок і попросив американців «виграти одну для Гішпера» (прагнути успіху чи перемоги на честь когось іншого) [4]. Рональд проголосив еру національного відродження і висловлював наміри зробити Америку «променем світла для тих, кому не вистачає свободи» [26].

У перші дні своєї адміністрації Рональд Рейган і його команда вели енергійні переговори з вашингтонським істеблішментом щодо питань бюджету, дефіциту, інфляції, житла, енергетики, оборони та міжнародних відносин [6].

30 березня 1981 р. в той час коли Р. Рейган з кількома своїми радниками виходив із готелю "Washington Hilton" [26], де виступав з промовою перед делегатами федерації профспілок [2], пролунав постріл. Агенти Секретної служби, встигаючи зреагувати, заштовхнули президента до його лімузину. Вже в машині виявилось, що Рональд все ж

отримав поранення. Згідно з медичним висновком, куля пробила легеню, ледь не зачепивши серце. Проте через кілька тижнів, президент повернувся до виконання своїх обов'язків [26]. Даний злочин вчинив найманий вбивця Джон Хінклі-молодшим [2], який раніше переслідував президента Джиммі Картера, сподіваючись тим самим привернути увагу актриси Джоді Фостер, в яку був закоханий [31], і лікувався від психічного розладу [2].

На внутрішньому фронті президент Рональд Рейган продовжував проводити політику, яка була спрямована на зменшення впливу федерального уряду на повсякденне життя і гаманці американців, включаючи зниження податків, яке було покликане стимулювати зростання [13] (журналісти назвали дане економічне явище "рейганоміка", а сам Р. Рейган - «економікою, орієнтованою на пропозицію» (supply-side economy)[29]). Він також виступав за збільшення військових витрат, скорочення деяких соціальних програм і заходів щодо дерегуляції бізнесу [13].

Рейганоміка – соціально-економічна політика адміністрацій Р. Рейгана у США щодо реалізації неоконсервативної ідеології. На відміну від тетчеризму, вона не мала розробленої соціально-економічної програми реформування суспільства [27]. Економічна програма включала чотири компоненти: 1. реформування податкової системи з метою стимулювання заощаджень та розширення інвестиційних фондів; 2. зменшення державних витрат (крім витрат на оборону) з метою скорочення дефіциту бюджету; 3. обмеження регламентації економічної діяльності з метою поживлення підприємництва; 4. відновлення ринкових механізмів; проведення монетаристської політики контролю за грошовою масою [28].

Аналізуючи проведені економічні реформи протягом двох президентських каденцій Рональда Рейгана, можна підсумувати, що:

1. За 8 років інфляція зменшилася з 12,5% (в 1980 році) до 4,5% (у 1988 році).
2. Рівень безробіття впав із 7,5% до 5,3%. Враховуючи той факт, максимальний рівень в 1982 році був 9,7% і 9,6% в 1983 році.
3. Політика «світ через зміцнення» в 1981-1985 роках привела до рекордного збільшення асигнувань (на 40%) на оборону.
4. Знизилися ставки федерального прибуткового податку. Верхній рівень податку зменшився з 70% до 28%.
5. Збільшилося зростання валового внутрішнього продукту. Щорічний рівень зростання протягом восьми років президентського терміну склав 3,85%.
6. Було прийнято закон про реформування податків і переглянутий податковий кодекс, тощо [31].

Феномен Р. Рейгана полягав у тому, що він успішно подолав економічну кризу 1980 – 1982 рр. шляхом зменшення інфляції та безробіття, послаблення ролі держави в економіці і зниження податкових ставок. У результаті проведеної реформи, яка базувалася на неоконсерватизм, США стали світовим економічним лідером, створивши американське економічне диво [27].

На міжнародному рівні, як і раніше, Р. Рейган продовжував продемонструвати шалений опір поширенню комунізму по всьому світу і сильну недовіру до Радянського Союзу, який в 1983 році він назвав "імперією зла". Також не припиняв виступати за тилову і сильну армію, особливо підтримував ракетний комплекс MX [19].

У березні 1983 року Рональд Рейган розпочав програму «Зоряні війни»(інша назва Стратегічна оборонна ініціатива), метою якої було економічне ослаблення СРСР [32]. Суть Стратегічної оборонної ініціативи (SDI), яка коштувала десятки мільярдів доларів, зводилася до створення ефективної системи протиракетного захисту над всією

територією Сполучених Штатів, яка б позбавила Радянський Союз можливості гарантовано знищити США у випадку виникнення ядерної війни. Новий виток гонки озброєнь, з одного боку, сприяв стрімкому розвитку в Америці нових технологій, з іншого, — призвів до того, що СРСР надірвався економічно. А це стало однією з причин горбачовської перебудови і, зрештою, краху Радянського Союзу [24]. SDI навіть здобула підтримку низки західноєвропейських партнерів США [36].

Зважаючи на вище сказане, можна зробити висновок, що найважливішим зовнішньополітичним питанням періоду президентства Рональда Рейгана була Холодна війна. Охрестивши Радянський союз «імперією зла», як вже зазначалось раніше, Р. Рейган розгортає програми по збільшенню виробництва зброї та посилення військових сил країни. Він вводить «Доктрину Рейгана», за якою США розпочинає надавати допомогу Африці, Азії і Латинській Америці в підтримці антикомуністичних рухів [26].

Також варто відзначити, що Рональд Рейган відправив 800 американських морських піхотинців до Лівану у складі міжнародних сил з підтримки миру після вторгнення Ізраїлю в цю країну в червні 1982 року. У жовтні 1983 року терористи-смертники напали на казарми морської піхоти в Бейруті, убивши 241 американця. У тому ж місяці Рейган наказав американським силам очолити вторгнення в Гренаду, острів в Карибському морі, після того, як марксистські повстанці скинули уряд. Крім проблем в Лівані і Гренаді, адміністрації Рейгана довелося мати справу з триваючими спірними відносинами між США і лівійським лідером Муаммаром Каддафі [13].

Отже, протягом першого президентського терміну, який називали революцією Рейгана, Рональд проводив політику, яка відображала його особисту віру в свободу особистості. Він вніс великі зміни в економічну, внутрішню і зовнішню політику США, підняв моральний дух американців, люди стали менше покладатися та довіряти уряду. Він виділяв багато грошей на ВВС США. Під час першого терміну він закріпив поняття повноліття - мова йшла про 18-річчя громадян США, збільшив відповідальність за сексуальну експлуатацію дітей. Р. Рейган також активно боровся зі злочинністю. Завдяки йому в країні впали показники інфляції і безробіття. А ось відносини з СРСР погіршилися [33].

Рональд Рейган підійшов до виборчої кампанії 1984 року на чолі об'єднаної республіканської партії, яка була прихильною до його кандидатури [10]. У листопаді того ж року, здобувши перемогу над кандидатом від Демократичної партії Волтером Мондейлом, Рональд знову став президентом Сполучених Штатів Америки [26]. Перемога Р. Рейгана в 1984 році була вирішальною. Він набрав приблизно 59 відсотків голосів і охопив всі штати, крім рідної Міннесоти і округу Колумбія в Мондейлу. Але можна стверджувати, що Рональд був набагато сильнішим, ніж його партія [20].

Він відразу розпочав активну боротьбу з наркотиками, також в країні почали активно контролювати приймання на роботу незаконних емігрантів. Під час другої каденції Рейгана Сполучені Штати розпочинають налагоджувати відносини із Радянським Союзом [33].

Другий термін повноважень Рональда Рейгана був присвячений не стільки боротьбі з холодною війною, скільки скандалу Іран-контрас [11]. Дана справа переросла у політичний скандал, який вибухнув у 1986 році, коли з'ясувалося, що старші посадові особи адміністрації Рейгана таємно, порушуючи чинне законодавство, організували продаж зброї до Ірану в обмін на обіцянку останнього допомогти забезпечити звільнення групи американців із заручників у Лівані. Виручка від продажу зброї повинна була таємно, і знову незаконно бути переведеною на контрас, групі повстанців, які в той час боролися із марксистсько-сандіністами Нікарагуа [25]. Деякі

вчені вважають, що через цей скандал популярність Рейгана серед громадськості різко впала [18].

В цей же час Р. Рейган прагнув до тісніших відносин з радянським лідером Михайлом Горбачовим. Згодом дане співробітництво переросло у підписання важливої угоди про контроль над озброєнням, відомої під назвою Договір між СРСР та США про ліквідацію ракет середньої та малої дальності [30]. Вважається, що підписання даної угоди, фактично призвело до закінчення "холодної війни", внаслідок глибинних змін у Радянському Союзі [35].

Критики вважали зовнішню політику Рональда Рейгана імперіалістичною, агресивною, спрямованою на «заохочення війни». Підтримуючі її консервативні сили доводили, що вона була спрямована на захист безпеки США [15].

Протягом шести років після закінчення другої президентської каденції Рональд Рейган займався написанням своїх мемуарів та курирував створення президентської бібліотеки імені Рональда Рейгана в долині Сімі, штату Каліфорнія. Згодом він дізнався, що хворий на хворобу Альцгеймера. 5 листопада 1994 року він написав листа американському народу, у якому поділився з ними своєю недугою.

Рональд Рейган помер 5 червня 2004 року. Йому були влаштовані державні похорони, в ході яких лідери з усього світу, республіканці і демократи, а також тисячі американських громадян виразили свої співчуття. Він був похований на території Президентської бібліотеки імені Рейгана [7].

Розглянувши увесь життєвий шлях Рональда Рейгана, потрібно визначити чому саме його вважають одним з найбільш харизматичних американських президентів ХХ століття [21].

У першу чергу потрібно виділити принципи, якими керувався Рональд Рейган, а також те, як поєднання соціальної, психологічної та істинно віруючої харизматичної теорії виявилось еманациєю його ефективного керівництва під час перебування на посаді президента Сполучених Штатів.

Розпочати потрібно саме із філософії Р. Рейгана. Будучи консерватором, він не міг безпосередньо сформулювати консервативну філософію або визначення консерватизму. Суть філософії Рейгана полягала в тому, що метою консерватора було збереження "перевіраних часом цінностей, які були створені не дарма, а на благо громадян, суспільства, країни та порядку в цілому". Він висловив свою філософію через 11 ключових принципів, які слід було зберегти та вижити. Рейган розглядав консервативне управління як "дотримання 'політичних принципів' і 'принципової політики'". Харизма самої філософії Рейгана та її ним вираження знаходяться у високих принципах, які він всіляко намагається відстоювати. Таємниця невловимої філософії в поєднанні з його промовами про "велику справу та бачення суспільства" - це те, що, так би мовити, зробило Р. Рейгана одним із найбільш харизматичних лідерів сучасності.

40-й президент часто наголошував на важливості свободи, зазначав що кожен повинен розуміти що це таке і відстоювати її. Харизма його боротьби за свободу виражалася в його баченні того, як виглядає вільний народ - світу, де свобода служить "двигуном американського індивідуалізму і процвітання" та спонукає уряд "довіряти народу". Він також вважав, що консервативне розуміння свободи вимагає присутності віри - один не може жити без іншого. Відсутність віри привело б до "моральної анархії" і "культурного хаосу". Харизма віри Рейгана найкраще проявилася в його ілюстрації боротьби Америки зі злом і добром, коли він посилався на проблему глобального, тоталітарного, атеїстичного комунізму.

До його головних принципів також відносились: сім'я, наполягання на святості та гідності людського життя тощо. Одним із його принципів була також ідея американської винятковості (American exceptionalism). У багатьох своїх виступах він називав Америку "останньою кращою надією", "сяючим містом на пагорбі". Бачення Америки Рейганом було реалістичним, як він зазначив у своїй знаменитій промові "Імперія зла": "У нашої нації теж є спадщина зла, з яким вона повинна мати справу". Тим не менш, він продовжував наполягати на тому, що Америка має божественну долю, щоб перемогти СРСР (закінчити "холодну війну" йому все ж вдалося). Президент вірив не тільки в винятковість нації, а й в винятковість американського народу в цілому. Під час своєї інавгураційної промови в якості губернатора Каліфорнії він заявив: "З Божою допомогою ми можемо і будемо вирішувати проблеми, які зараз стоять перед нами. І врешті-решт, чому ми не повинні вірити в це? Ми американці."

У своїй політиці він орієнтувався на зменшення податків, обмеження ролі уряду, антикомуністичній боротьбі тощо [5].

Отже, ще із малечку Рональд мав задатки харизматичного лідера. Це відобразалося в тому, що будучи активним хлопцем, він так би мовити спонукав людей підтримувати його. Ще починаючи із шкільних років, його обирали в якості президента спортивного та студентського корпусу. Також важливо звернути увагу на те, що Рональд був єдиною дитиною в сім'ї, якій вдалося вступити до коледжу (незважаючи на середню якість навчання, він і там став президентом студентської ради). Навчаючись в Eureka College він всіляко намагався допомагати родині і спонукати брата до змін.

Він довгий час шукав себе, працював на багатьох роботах, пробував себе у різних ролях: диктор, актор, телеведучий. І саме останнє допомогло йому підійти ближче до політичної діяльності. Саме завдяки власно-написаним промовам його почули і ним захопились.

Протягом всієї своєї політичної діяльності, будь то у ролі губернатора Каліфорнії чи президента Р. Рейган проводив активну політику по протидії комунізму в усіх частинах світу. Така агресивна політика зрештою дала результати, коли розпався соціалістичний табір, і світові вже не загрожувало поширення комунізму. Хоча це сталося через два роки після закінчення президентських повноважень Р. Рейгана, все ж саме його адміністрації вдалося похитнути на перший погляд міцну соціалістичну систему.

Також не потрібно забувати про те, що саме адміністрації Рейгана вдалося подолати наслідки кризи 1980-82 рр., завершити Холодну війну, а саме головне створити економічне диво і зробити США світовим лідером.

1. Ronald Reagan. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/ronald-reagan/> (Дата звернення 20.10.2019)

2. Attempted assassination of Ronald Reagan. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Attempted_assassination_of_Ronald_Reagan (Дата звернення 20.10.2019)

3. Biography Of President Ronald Reagan. URL: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP90-00552R000505360001-3.pdf>

4. Biography: Ronald Reagan's American Experience. URL: <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/reagan-ronald/> (Дата звернення 20.10.2019)

5. Felicia S. C. Gooden M.S. How to Emulate Reagan's Charismatic Leadership. SlideShare, 2018. URL: <https://www.slideshare.net/FeliciaSCGooden/how-to-emulate-reagans-charismatic-leadership> (Дата звернення 21.10.2019)

6. Laura Cloer Biography: Ronald Reagan: The Eternal Optimist. Vision. URL: <https://www.vision.org/ronald-reagan-biography-18> (Дата звернення 20.10.2019)
7. Lou Cannon Ronald Reagan: Life After The Presidency. UVA Miller Center. URL: <https://millercenter.org/president/reagan/life-after-the-presidency> (Дата звернення 23.11.2019)
8. Lou Cannon Ronald Reagan: Life In Brief. UVA Miller Center. URL: <https://millercenter.org/president/reagan/life-in-brief> (Дата звернення 20.10.2019)
9. Robert W. Merry A New Biography of Ronald Reagan Captures His Passion for Stardom. The New York Times, 2018. URL: <https://www.nytimes.com/2018/11/06/books/review/bob-spitz-ronald-reagan-biography.html> (Дата звернення 20.10.2019)
10. Ronald Reagan - Reelection and Second Term. World Biography U.S. President. URL: <https://www.presidentprofiles.com/Kennedy-Bush/Ronald-Reagan-Reelection-and-second-term.html> (Дата звернення 20.10.2019)
11. Ronald Reagan. BallotPedia. Search the Encyclopedia of American Politics. URL: https://ballotpedia.org/Ronald_Reagan (Дата звернення 21.10.2019)
12. Ronald Reagan. First term. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ronald_Reagan#First_term (Дата звернення 20.10.2019)
13. Ronald Reagan. History, 2009. URL: <https://www.history.com/topics/us-presidents/ronald-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
14. Ronald Reagan Biography. Biography. URL: <https://www.biography.com/us-president/ronald-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
15. Ronald Reagan president of United States. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Ronald-Reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
16. Ronald Reagan. URL: <http://law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/hinckley/REAGAN1.HTM> (Дата звернення 20.10.2019)
17. Ronald Wilson Reagan (1911-2004) Biography. American History. From Revolution to Reconstruction and beyond. URL: <http://www.let.rug.nl/usa/biographies/ronald-reagan/> (Дата звернення 20.10.2019)
18. Ronald Wilson Reagan. Infoplease. URL: <https://www.infoplease.com/biographies/government-politics/us-presidents/ronald-wilson-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
19. The Reagan Presidency. Ronald Reagan. Presidential Library & Museum. URL: <https://www.reaganlibrary.gov/reagans/reagan-administration/reagan-presidency> (Дата звернення 20.10.2019)
20. United States presidential election of 1984. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/event/United-States-presidential-election-of-1984> (Дата звернення 21.10.2019)
21. What is Charismatic Leadership? Leading Through Personal Conviction. St. Thomas University Online Quality degrees. Unique perspective, 2018. URL: <https://online.stu.edu/articles/education/what-is-charismatic-leadership.aspx> (Дата звернення 21.10.2019)
22. Биография Рональда Рейгана. Образовака. Твой помощник при подготовке д/з. URL: <https://obrazovaka.ru/ronald-reagan.html> (Дата звернення 20.10.2019)
23. Джей Джи Рональд Рейган біографія. Dovidka. URL: <https://dovidka.biz.ua/ronald-reagan-biografiya/> (Дата звернення 20.10.2019)

24. Євген Шпаргало Рональд Рейган - біографія та опис політичної діяльності Блог про історію і не тільки, 2015. URL: https://eugene-shpargalo-articles.blogspot.com/2015/12/blog-post_78.html (Дата звернення 20.10.2019)
25. Іран-контрас: Зброя Рональда Рейгана продажів Скандал. Greelane, 2018. URL: <https://www.greelane.com/uk/гуманітарні-науки/історія-і-культура/the-iran-contra-affair-4175920/> (Дата звернення 21.10.2019)
26. Катерина Моця Біографія Рональда Рейгана. Мукніга. Біографії, вірші, книги і багато іншого! 2016. URL: <https://mykniga.com.ua/biograph/biografiya-ronalda-rejgana.html> (Дата звернення 20.10.2019)
27. Козинець О. Г., Акуленко О. В Неоконсерватизм як основа політики Рональда Рейгана. Право і Суспільство. Чернігів, 2019, №3, с. 25-29. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/18482/7.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
28. Неокласичні моделі в економіці різних країн: "Тетчеризм", "Рейганоміка". Історія економічних вчень. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_history/24640/ (Дата звернення 20.10.2019)
29. Олекса Підлущкий Рональд Рейган: людина, яка перемогла Імперію зла. 6 червня виповнився рік від дня, коли не стало 40-го президента США // Календар ZN,UA, 2005. URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/ronald_reygan_lyudina,_yaka_peremogla_imperiyu_zla_6_chervnya_vipovnivsya_rik_vid_dnya,_koli_ne_stal.html (Дата звернення 21.10.2019)
30. Президентство Рональда Рейгана - Presidency of Ronald Reagan Президентство Рональда Рейгана. WikipediA. URL: https://ru.qaz.wiki/wiki/Presidency_of_Ronald_Reagan (Дата звернення 21.10.2019)
31. Рональд Рейган. 24СМИ. URL: <https://24smi.org/celebrity/3836-ronald-reigan.html> (Дата звернення 20.10.2019)
32. Рональд Рейган. IVI. URL: <https://www.ivi.ru/person/ronald-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
33. Рональд Рейган. ThePeople. URL: <https://theperson.pro/ronald-reigan/> (Дата звернення 20.10.2019)
34. Рональд Рейган. Перші кроки в суспільній діяльності. Робота в профспілці. Всесвітня історія. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/5461/ (Дата звернення 20.10.2019)
35. Сергій Грабовський Президент і його гра: до 100-ліття Рональда Рейгана // The Ukrainian Week, Український Тиждень, 2011. URL: <https://tyzhden.ua/World/8156> (Дата звернення 21.10.2019)
36. Теоретичні основи зовнішньої політики адміністрації Р. Рейгана. URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/USA/18.htm> (Дата звернення 20.10.2019)

References

1. Ronald Reagan. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/ronald-reagan/> (Дата звернення 20.10.2019)
2. Attempted assassination of Ronald Reagan. WikipediA. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Attempted_assassination_of_Ronald_Reagan (Дата звернення 20.10.2019)
3. Biography Of President Ronald Reagan. URL: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP90-00552R000505360001-3.pdf>
4. Biography: Ronald Reagan. American Experience. URL: <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/reagan-ronald/> (Дата звернення 20.10.2019)

5. Felicia S. C. Gooden M.S. How to Emulate Reagan's Charismatic Leadership // SlideShare, 2018. URL: <https://www.slideshare.net/FeliciaSCGooden/how-to-emulate-reagans-charismatic-leadership> (Дата звернення 21.10.2019)
6. Laura Cloer Biography: Ronald Reagan: The Eternal Optimist. Vision. URL: <https://www.vision.org/ronald-reagan-biography-18> (Дата звернення 20.10.2019)
7. Lou Cannon Ronald Reagan: Life After The Presidency // UVA Miller Center. URL: <https://millercenter.org/president/reagan/life-after-the-presidency> (Дата звернення 23.11.2019)
8. Lou Cannon Ronald Reagan: Life In Brief // UVA Miller Center. URL: <https://millercenter.org/president/reagan/life-in-brief> (Дата звернення 20.10.2019)
9. Robert W. Merry A New Biography of Ronald Reagan Captures His Passion for Stardom. The New York Times, 2018. URL: <https://www.nytimes.com/2018/11/06/books/review/bob-spitz-ronald-reagan-biography.html> (Дата звернення 20.10.2019)
10. Ronald Reagan - Reelection and Second Term. World Biography U.S. President. URL: <https://www.presidentprofiles.com/Kennedy-Bush/Ronald-Reagan-Reelection-and-second-term.html> (Дата звернення 20.10.2019)
11. Ronald Reagan. BallotPedia. Search the Encyclopedia of American Politics. URL: https://ballotpedia.org/Ronald_Reagan (Дата звернення 21.10.2019)
12. Ronald Reagan. First term // Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ronald_Reagan#First_term (Дата звернення 20.10.2019)
13. Ronald Reagan. History, 2009. URL: <https://www.history.com/topics/us-presidents/ronald-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
14. Ronald Reagan Biography. Biography. URL: <https://www.biography.com/us-president/ronald-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
15. Ronald Reagan president of United States. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Ronald-Reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
16. Ronald Reagan. URL: <http://law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/hinckley/REAGAN1.HTM> (Дата звернення 20.10.2019)
17. Ronald Wilson Reagan (1911-2004) Biography. American History. From Revolution to Reconstruction and beyond. URL: <http://www.let.rug.nl/usa/biographies/ronald-reagan/> (Дата звернення 20.10.2019)
18. Ronald Wilson Reagan. Infoplease. URL: <https://www.infoplease.com/biographies/government-politics/us-presidents/ronald-wilson-reagan> (Дата звернення 20.10.2019)
19. The Reagan Presidency. Ronald Reagan. Presidential Library & Museum. URL: <https://www.reaganlibrary.gov/reagans/reagan-administration/reagan-presidency> (Дата звернення 20.10.2019)
20. United States presidential election of 1984. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/event/United-States-presidential-election-of-1984> (Дата звернення 21.10.2019)
21. What is Charismatic Leadership? Leading Through Personal Conviction // St. Thomas University Online Quality degrees. Unique perspective, 2018. URL: <https://online.stu.edu/articles/education/what-is-charismatic-leadership.aspx> (Дата звернення 21.10.2019)
22. Byohrafiya Ronalda Reihana. Obrazovaka. Tvoi pomoshchnyk pry podhotovke d/z. URL: <https://obrazovaka.ru/ronald-reagan.html> (Дата звернення 20.10.2019)

23. Dzhei Dzhy Ronald Reihan biohrafii. Dovidka. URL: <https://dovidka.biz.ua/ronald-reygan-biografiya/> (Data zvernennia 20.10.2019)
24. Ievhen Shparhalo Ronald Reihan - biohrafii ta opys politychnoi diialnosti. Blog pro istoriiu i ne tilky, 2015. URL: https://eugene-shpargalo-articles.blogspot.com/2015/12/blog-post_78.html (Data zvernennia 20.10.2019)
25. Iran-kontras: Zbroia Ronalda Reyhana prodazhiv Skandal. Greelane, 2018. URL: <https://www.greelane.com/uk/humanitarni-nauky/istoriia-i-kultura/the-iran-contra-affair-4175920/> (Data zvernennia 21.10.2019)
26. Kateryna Motsia Biohrafii Ronalda Reihana. Mykniga. Biohrafii, virshi, knyhy i bahato inshoho! 2016. URL: <https://mykniga.com.ua/biograph/biografiya-ronalda-rejhana.html> (Data zvernennia 20.10.2019)
27. Kozynets O. H., Akulenko O. V Neokonservatyzm yak osnova polityky Ronalda Reihana. Pravo i Suspilstvo. Chernihiv, 2019, №3, s. 25-29. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/18482/7.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
28. Neoklasychni modeli v ekonomitsi riznykh krain: "Tetcheryzm", "Reihanomika". Referat // Istoriia ekonomichnykh vchen. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_history/24640/ (Data zvernennia 20.10.2019)
29. Oleksa Pidlutskyi Ronald Reihan: liudyna, yaka peremohla Imperiiu zla. 6 chervnia vypovnyvsia rik vid dnia, koly ne stalo 40-ho prezydenta SShA // Kalendar ZN,UA, 2005. URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/ronald_reygan_lyudina_yaka_peremogla_imperiyu_zla_6_chervn_ia_vipovnyvsia_rik_vid_dnya_koli_ne_stal.html (Data zvernennia 21.10.2019)
30. Prezydentstvo Ronalda Reihana - Presidency of Ronald Reagan Prezydentstvo Ronalda Reihana. Wikipedia. URL: https://ru.qaz.wiki/wiki/Presidency_of_Ronald_Reagan (Data zvernennia 21.10.2019)
31. Ronald Reihan. 24SMY. URL: <https://24smi.org/celebrity/3836-ronald-reigan.html> (Data zvernennia 20.10.2019)
32. Ronald Reihan. IVI. URL: <https://www.ivi.ru/person/ronald-reagan> (Data zvernennia 20.10.2019)
33. Ronald Reihan. ThePeople. URL: <https://theperson.pro/ronald-reygan/> (Data zvernennia 20.10.2019)
34. Ronald Reihan. Pershi kroky v suspilnii diialnosti. Robota v profspiltsi. Vsesvitnia istoriia. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/5461/ (Data zvernennia 20.10.2019)
35. Serhii Hrabovskyi Prezydent i yoho hra: do 100-littia Ronalda Reihana. The Ukrainian Week, Ukrainskyi Tyzhden, 2011. URL: <https://tyzhden.ua/World/8156> (Data zvernennia 21.10.2019)
36. Teoretychni osnovy zovnishnoi polityky administratsii R. Reihana. URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/USA/18.htm> (Data zvernennia 20.10.2019)

Haluk Viktoriia. Ronald Reagan as an example of a charismatic leader

Analyzes the entire life of Ronald Reagan, so to speak, his path to the title of one of the most charismatic American presidents of the XX century. The conclusion about his activity as the 40th President of the United States of America is substantiated, all of his successes and failures are highlighted.

United States, officially United States of America, abbreviated U.S. or U.S.A., byname America, country in North America, a federal republic of 50 states. Besides the 48 conterminous states that occupy the middle latitudes of the continent, the United States

includes the state of Alaska, at the northwestern extreme of North America, and the island state of Hawaii, in the mid-Pacific Ocean. The conterminous states are bounded on the north by Canada, on the east by the Atlantic Ocean, on the south by the Gulf of Mexico and Mexico, and on the west by the Pacific Ocean. The United States is the fourth largest country in the world in area (after Russia, Canada, and China). The national capital is Washington, which is coextensive with the District of Columbia.

My goal was to test the overall model of the leader's effectiveness, which included a description of the leader's personality, his entire life path, his charisma. Given the existence of a bipartisan system in the United States, I decided to analyze Ronald Reagan, who was a Republican candidate.

Keywords. Leader, charism, charismatic leadership, leader's behavior, Ronald Regan, USA.